

Posudek na dizertační práci Mariána Lóžiho *Žít stalinismus: Komunistická strana Československa v době teroru a budování světlých zítřků*

Předkládaná přepracovaná dizertační práce Mariána Lóžiho představuje výrazný pozitivní posun oproti původní verzi, autor zde zohlednil všechny zásadní připomínky zmíněné v předchozím posudku, které budou níže konkretizovány, a především přepracoval pasáže užití ze své magisterské práce. Zároveň je na místě zopakovat všechny zásadní klady a celkový velký přínos práce pro historické poznání.

Dizertační práce se věnuje velmi důležitému tématu, které bohužel stále není dostatečně v české historické obci zpracováno. Autor zde dokládá širokou obeznamenost s problematikou založenou na jeho dlouhodobém zájmu. Práci považuji za vysoce přínosnou nejen pro poznání období raného státního socialismu, ale také pro současnou teoreticko-metodologickou debatu o interpretaci daného období.

Pramenná základna práce je velmi široká a zahrnuje vedle bohatého archivního materiálu také egodokumenty a denní tisk. Zejména propojení prvních dvou kategorií pramenů, s nimiž autor výborně pracuje a dokáže je kombinovat, považuji za stěžejní. Oceňuji rovněž rozsáhlé bádání, které autor podnikl v mnoha regionálních archivech, což vedle centrálních institucionálních pramenů nabízí výsledný plastický obraz. Autor práce upravil zařazení pramenů v souladu s přechodí připomínkou.

Dizertační práce je jasně strukturovaná a promyšlená, jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují a vytváří homogenní celek. Úvodní kapitola obsahuje všechny náležitosti, které by daný typ práce měl zahrnovat. Autor rovněž připojil přesnější vymezení cíle práce a formulaci výzkumných otázek, opět v souladu s předchozími připomínkami. Rovněž daný text výrazně přepracoval, zejména specifikoval a zdůvodnil časové vymezení práce.

Po Úvodu následuje kontextuální kapitola Společnost v pohybu, která zasazuje zkoumanou problematiku do širšího rámce dobového společenského dění. Autor zde opět prokazuje hlubokou obeznamenost se sociálními a politickými dějinami daného období, poukazuje na problematiku jevy, které společnost destabilizovaly. Poválečné roky jsou ve všech státech ve znamení dynamických přerodů a pozvolného procesu stabilizace, velmi oceňuji plastičtější interpretaci a upuštění od dřívějšího autorova jednostranného výkladu daného období jako „*všudypřítomného chaosu*“.

Obdobně plastičtěji autor pracoval v následující kapitole, která se věnuje způsobům hierarchického fungování a řízení samotné KSČ na jednotlivých úrovních. Autor velmi přesvědčivě poukazuje na problémy a vnitřní pnutí stranického fungování, zohledňuje řadu zajímavých a důležitých aspektů.

Čtvrtá kapitola se zabývá jednáním představitelů regionální stranické elity. Jak případovou studii, tak podkapitulu o sociálním profilu regionálních funkcionářů považuji za výborné a velmi obohacující současné bádání.

Pátá kapitola plynule rozvíjí čtvrtou a soustředí se na regionální funkcionářky. Autor zde opět prostřednictvím případové studie vykresluje postavení, role a „osudy“ významných představitelk stranické regionální elity. Kapitola je vynikající a přináší nové velmi zajímavé podněty pro diskuzi o politické angažovanosti žen v daném období. Autor je evidentně výborně obeznámen s genderovými teoriemi a reflektoval všechny podstatné aspekty, které se k dané problematice vztahují. Zároveň výrazně oceňuji pasáže věnované kritice pramenů.

Poslední kapitola se věnuje problematice tzv. hledání nepřátel uvnitř KSČ. Autor na základě případové studie reflektuje několik konkrétních příkladů ve vybraných, různorodých okresech včetně dvou slovenských (výzkum ve slovenských archivech hodnotím velmi pozitivně). Zaměřuje se na interakce mezi regionální stranickou elitou, ústředím KSČ a širším funkcionářským sborem. Vystává tím velmi plastický obraz dané problematiky, kterou autor ještě v závěru kapitoly shrnuje a interpretuje. Jedná se opět o jednu z „nejsilnějších“ částí práce.

V závěru autor shrnuje výsledky svých analýz, které následně interpretuje a zasazuje do širšího kontextu. Reflektuje zde rovněž všechny podstatné aspekty, které si vytyčil v úvodu práce.

Předkládanou práci z hlediska obsahového, analytického a interpretačního hodnotím velmi pozitivně, jedná se o text, který je vysoce přínosný pro současné bádání. Velmi oceňuji autorovu snahu reagovat na drobné připomínky uvedené v předchozím posudku. Za zásadní však považuji přepracování pasáží čerpajících z magisterské práce autora. Předběžně klasifikuji předloženou práci jako „prospěl“.

V Brně 28. 12. 2022

doc. Mgr. Denisa Nečasová, Ph.D.